

# Preuzimanje prometa žiroračuna i zadavanje platnih naloga kroz informatički sustav

Josip Kovačec \*

Otvaranjem bankarskih IT sustava prema fintech kompanijama, krajem prošle godine na hrvatskom tržištu pojavile su se dvije ključne inovacije proizašle iz Revidirane Direktive o platnim uslugama Europske unije PSD2 (Payment Services Directive 2)<sup>1</sup>; usluga plaćanja i iniciranja plaćanja (PIS) i usluga informiranja o bankovnom računu (AIS). Jedina usluga koja ih na hrvatskom tržištu trenutno objedinjuje je ePlati, poduzeća Elektronički računi, koje je Rješenjem Hrvatske narodne banke u srpnju 2022. godine upisano u registar pružatelja platnih usluga i izdavatelja elektroničkog novca kao institucija za platni promet za pružanje platnih usluga iniciranja plaćanja (PIS) i usluge informiranja o računu (AIS). U članku se, na primjeru konkretnog isporučitelja, čitatelje upoznaje sa suvremenim i dostupnim informatičkim rješenjima za unaprjeđenje financijskog poslovanja.

## 1. Integracija u računovodstvene programe<sup>1</sup>

Odobrenjem HNB-a tvrtka Elektronički računi započela je proces integracija usluga u računovodstvene programe i poslovna rješenja s kojima su već integrirali prijašnje usluge informacijskog posredništva, između ostalih, razmjenu e-računa i pratećih dokumenata, uslugu izrade i razmjene drugih digitalnih knjigovodstvenih isprava i elektroničkog arhiviranja. Riječ je o 455 rješenja koja će tijekom 2023. godine, nadovezujući se na postojeću uslugu izdavanja e-računa, svoje usluge nadograditi fintech uslugom ePlati i time povećati vlastitu vrijednost kod svojih korisnika. Veća vrijednost proizlazi iz toga da automatizacijom izrade platnog naloga i iniciranjem plaćanja kroz računovodstveni program, poslovni subjekti štede resurse, a istovremeno povećavaju kvalitetu i ažurnost financijskih podataka. Iz iskustava korisnika koji su već počeli koristiti ePlati unutar svojih računovodstvenih programa, uočava se kontinuirano isticanje prednosti koju uživaju računovodstveni i knjigovodstveni servisi upravo u kontekstu ažurnosti prikupljanja i obrade financijskih podataka njihovih klijenata kroz ePlati (AIS). Među prvim integracijama ePlati u računovodstvene programe i poslovna rješenja završena je ona u Synesis, proizvođača tvrtke Pupilla, koji na tržištu koristi veliki broj mikro, malih i srednjih tvrtki, odnosno računovodstvenih i knjigovodstvenih servisa.

## 2. AIS – automatsko preuzimanje informacija o transakcijama

Zajednički problem s kojim se susreću računovodstveni servisi je kašnjenje s dostavom dokumentacije pa se neri-

jetko događa da izvode i račune klijenti dostavljaju netom prije predaje PDV obrasca. Ako je računovođa ili knjigovođa ovlaštenik na računu klijenta, aktivacijom ePlati u svom računovodstvenom programu, ima mogućnost koristiti sve značajke usluge ePlati, odnosno usluge plaćanja i iniciranja plaćanja (PIS) te informiranja o bankovnom računu (AIS). Usluga dohvaćanja informacija o stanju računa (AIS) korisnicima i njihovim ovlaštenicima, knjigovodstvenim i računovodstvenim servisima, omogućuje da u stvarnom vremenu prate sve promjene na bankovnom računu, ili više njih, i to direktno kroz njihov računovodstveni ili poslovni program (ERP). Aktivacijom usluge unutar računovodstvenog programa subjekti više nisu obavezni čekati izvratke o prometu po računima od prethodnog dana kako bi knjižili platni promet niti se moraju direktno spajati na internet bankarstvo poslovnih banaka i tražiti i provjeravati pojedinačne transakcije, već informacije o uplatama zaprimaju automatski, direktno u računovodstveni program.

### 2.1. Korištenje ePlati (AIS) kroz Synesis

Koristeći ePlati (AIS), korisnik može povlačiti i izvratke (izvod) o prometu po računima koji se potom automatski učitavaju u računovodstveni program ili poslovno rješenje. Ako je knjigovođa ovlaštenik na računu klijenta, aktivacijom ePlati u svom računovodstvenom programu, ima mogućnost koristiti značajke usluge ePlati za sve poslovne račune klijenata. Korištenjem ePlati, usluge informiranja o bankovnom računu (AIS), knjigovođa više ne radi u prošlosti, danas za prethodni dan, već informaciju o svakoj uplati, sa svih poslovnih računa klijenata, može zaprimiti u stvarnom vremenu direktno u računovodstveni program. Računovodstveni servis ne mora čekati dostavu izvoda od klijenta ili pamtni lozinke za različita internet bankarstva jer putem ePlati (AIS) može automatski povlačiti izvratke o prometu po računima. Za razliku od klasičnog učitavanja XML datoteke izvoda, što je usluga koju trenutno pruža

\* Josip Kovačec, savjetnik Uprave Elektronički računi d.o.o.

<sup>1</sup> Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ.

većina banka, korisnik ePlati više ne mora ulaziti u internet bankarstvo, povući datoteku na radnu površinu računala potom je učitati u računovodstveni program, ili je pak preuzimati putem sa e-maila, već to čini automatski, zadajući jednim klikom nalog usluzi ePlati (AIS) da izvod povuče direktno u program. Unutar programa Synesis podešeno je automatsko preuzimanje informacija o transakcijama po svim bankovnim računima poslovnog subjekta, što je pogodnost koju računovodstveni servisi mogu aktivirati i za sve svoje klijente.

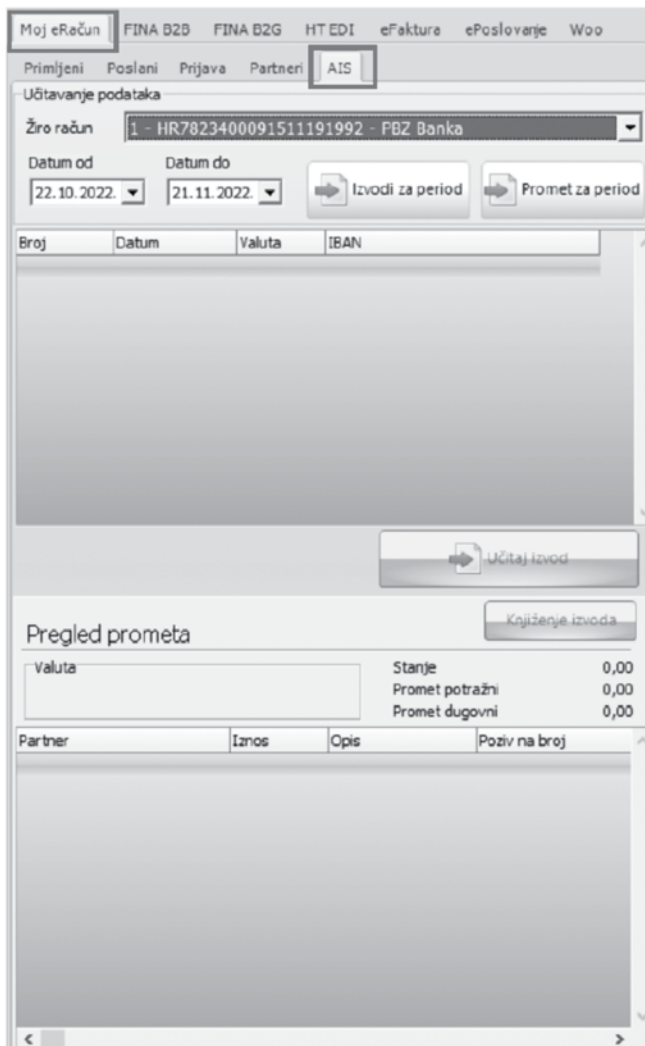
Postupak aktivacije obavlja se na sljedeći način:

Nakon pristupa u Synesis, korisnik bira F5 ePortal gdje pod oznakom Moj-eRačun pristupa usluzi ePlati unutar koje će, nakon prijave, odabrati vremenski period za koji prikuplja informacije o prometu po poslovnom računu. Usluga AIS, koja je unutar opcije Moj-eRačun istaknuta kao zasebna kartica, omogućava korisnicima Synesis pregled svih izvoda, odnosno svih prometa po poslovnim računima na jednom mjestu. Preduvjet za pristup podacima sa svih poslovnih računa je da su njihovi brojevi upisani u dokument žiroračun u osnovnim podacima unutar Synesis.

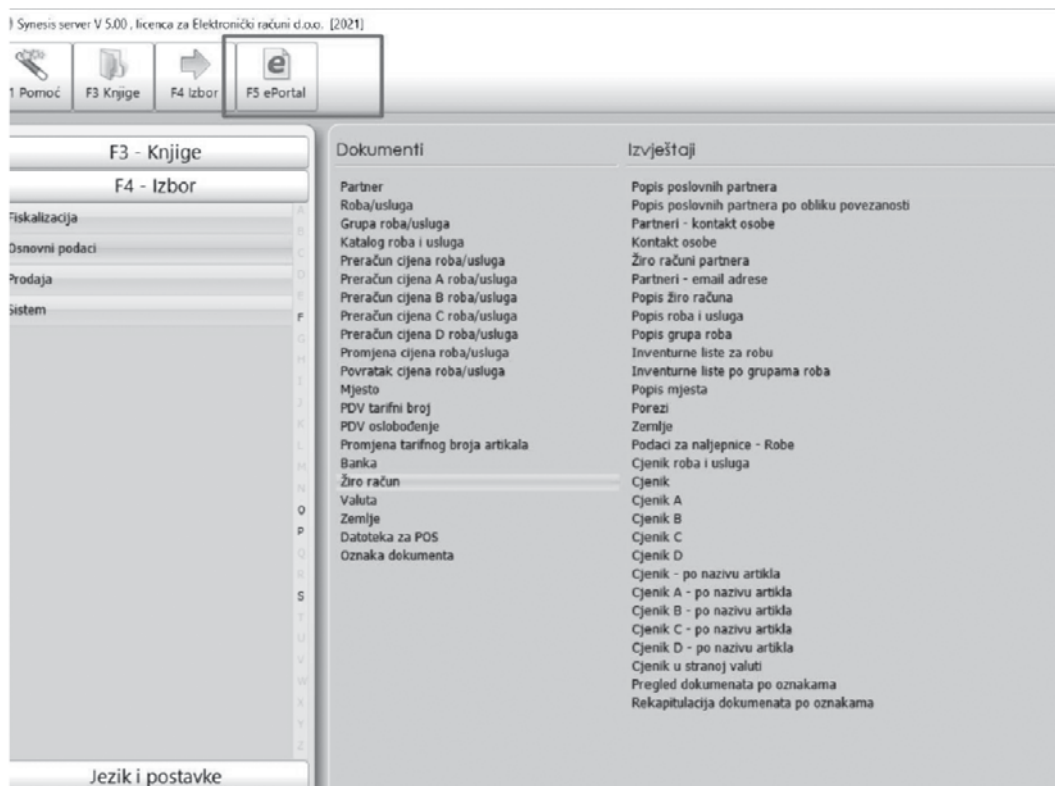
# mojeRačun

## ePlati

Fotografija 2: Odabir usluge AIS unutar Synesis.



Fotografija 1: Pristup F5 ePortalu unutar Synesis



S obzirom na to da je ePlati (AIS) usluga koju Elektronički računi ugovaraju pojedinačno s poslovnim bankama u Hrvatskoj, za učitavanje podataka u računovodstveni program bankama je potrebno dostaviti privolu korisnika usluge. Privola se daje putem ePlati stranice, nakon čega korisnik usluge dobiva pristup svojim bankovnim računima unutar Synesisa.

## 2.2. Izvodi ili prometi za period

Korisnik ePlati samostalno, ovisno o potrebi, bira kada će u Synesis povući izvode od prethodnih dana, odnosno odabire povući promete za određeni period s pojedinačnog ili svih poslovnih bankovnih računa. Klikom na željenu tipku „Izvodi za period“, korisniku je omogućeno preuzimanje bankovnih izvoda za odabrano razdoblje i odabranu banku, odnosno bankovni račun. Tipka „Promet za period“ omogućuje preuzimanje informacija o pojedinačnim transakcijama po bankovnom računu za odabrano razdoblje, ali i informaciju o trenutnom stanju po odabranom bankovnom računu korisnika ili poslovnog subjekta za kojeg je korisnik ovlaštenik, ako je riječ o knjigovodstvenim servisima koji ePlati (AIS) koriste za svoje klijente.

Fotografija 3: Povlačenje izvoda u Synesis.



## 2.3. Knjiženje izvoda iz ePlati (AIS)

Izborom pojedinačnog izvotka o prometu po bankovnom računu te klikom na gumb učitaj izvod, unutar Synesisa se otvaraju detalji svakog učitano dokumenta. Knjiženje izvoda obavlja se na uobičajen način; pedantno i onim redoslijedom kako se zaprimaju iz banke. U široj primjeni, korisnicima će ePlati (AIS) omogućiti automatsko knjiženje izvoda; subjekt zada nalog u ePlati (AIS) da u određenom periodu, odnosno u određeno vrijeme automatski povuče izvode o prometima po poslovnim bankovnim računima i automatski ih knjiži na unaprijed određena konta, sukladno vrsti troška i podacima kao što su naziv dobavljača, poziv na broj primatelja i drugi relevantni podaci. Tako će knjigovođe moći dodatno automatizirati proces, što im može gotovo u potpunosti ukinuti manualni rad, osim u slučajevima kada bi izostao neki od zadanih parametara pa će se uplata knjižiti na prijelazni konto. Proces knjiženja izvoda povučenih kroz ePlati (AIS) uvelike skraćuje postupak dobave informacija o transakcijama, što knjigovodstvenim i računovodstvenim stručnjacima pruža dovoljno vremena da efikasnije prate novčani tijek unutar poduzeća. Postoje servisi koji prakticiraju knjiženje kod svake poslovne promjene, tako da knjiženja uplata mogu obavljati u ciklusima NKS-a ili na svoj nalog u stvarnom vremenu, ali i povlačenjem izvadaka (izvoda) o prometu po računu direktno u računovodstveni program, bez pristupanja internet bankarstvu klijenta, što rješava problem zakašnjele dostave dokumenata, a povećava nadzor nad financijskim sredstvima klijenta. Automatskim povlačenjem izvadaka i samostalnim knjiženjem stavaka na izzacima, dodatno će unaprijediti i ubrzati vlastito poslovanje i povećati nadzor nad financijskim poslovanjem svojih klijenata jer, između ostalog, u svakom trenutku, unutar vlastitog računovodstvenog programa, vide trenutno stanje po njihovim računima.



## IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa Vašim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.

[pitajcentar@tim4pin.hr](mailto:pitajcentar@tim4pin.hr)



Fotografija 4: Knjiženje izvoda u Synesisu koristeći ePlati (AIS).

The screenshot displays the Synesis software interface. On the left, the 'Izvod' (Statement) window shows account details for 'Zbro račun' (Account Summary) with a balance of 0.00. It includes fields for 'Naziv Zbro računa' (Account Name), 'IBAN', 'Kod', and 'Banka'. Below this, there are sections for 'Izvod' (Statement) and 'Knjiženje' (Posting) with various filters and a table of transactions. On the right, the 'Učitanje podataka' (Data Loading) window shows a list of transactions with columns for 'Broj', 'Datum', 'Vredn.', and 'IBAN'. A summary section below the list shows 'Podaci o izvodu br. 30 za dan 14.11.2022' with a total value of 737.86 and a balance of 2.99. The interface is in Croatian and includes various navigation and action buttons.

## 2.4. PIS – usluga iniciranja plaćanja

Korisnici poslovnih transakcijskih računa s uslugom iniciranja plaćanja ePlati (PIS) obavljaju plaćanja iz svog računovodstvenog programa ili programskog rješenja (ERP-a) odakle zadaju naloge za plaćanja bez posebne prilagodbe i integracije sa svojom poslovnom bankom. Za korisnika to znači da više ne mora generirati datoteke s platnim nalogima iz poslovne aplikacije i potom ih ručno prepisivati ili učitavati u internet bankarstvo. Putem ePlati usluge iniciranja plaćanja (PIS) mogu se plaćati računi u papirnatom ili elektroničkom obliku, ponude ili putni nalozi, odnosno sve valjane knjigovodstvene isprave koje se evidentiraju i knjiže u računovodstvenom programu. Isto se odnosi i na isplatu plaća te drugih vrsta dohodaka koje poslovni subjekt uobičajeno isplaćuje. Poslovni subjekti koji šalju i zaprimaju e-račune, mogu automatski preuzeti i učitati jedan ili više e-računa u računovodstveni program i odmah ih, nakon knjiženja, platiti iz Synesisa.

## 2.5. Zadavanje naloga za plaćanje iz Synesisa

Nakon učitavanja e-računa sa servisa mojeRačun, korisnik zadaje nalog za plaćanje unutar Synesisa klikom na gumb ePlati. U tom trenutku automatski se generira uplatnica koja se nakon popunjavanja i potvrđivanja šalje na portal ePlati sustava. Po zadavanju naloga za plaćanje, ePlati šalje podatke u sustav banke i preusmjerava korisnika direktno na autorizaciju poslanog naloga. Banka povratno javlja informaciju o statusu platne transakcije, koju ePlati pohranjuje i vraća korisniku platne usluge direktno u njegov računovodstveni program. Osvježavanjem statusa naloga, korisnik u svakom trenutku može pratiti jesu li nalozi prošli i kakvo je trenutno stanje njegovih poslovnih računa, a da nije morao pristupiti u internet bankarstvo. Kroz sustav ePlati (PIS) integriran u poslovni softver, mogu se inicirati i buduća pojedinačna plaćanja: korisnik u računovodstvenom programu zadaje nalog i vrijeme provođenja budućeg plaćanja te ga šalje putem ePlati prema banci. Banka pohranjuje buduću platnu transakciju i provodi je na željeni dan temeljem primljenog i autoriziranog naloga.

Fotografija 5: Zadavanje naloga za plaćanje iz Synesisa putem ePlati (PIS).

The screenshot shows the 'Potvrdi plaćanje kroz sustav ePlati' (Confirm payment through the ePlati system) form. It is divided into two main sections: 'PLATITELJ (naziv/ime i adresa)' (Payer) and 'PRIMATELJ (naziv/ime i adresa)' (Payee). The payer section includes fields for 'Valuta' (Currency) set to HRK, 'Iznos' (Amount) of 76,45, 'IBAN platitelja' (Payer IBAN) HR1724020061101111033, 'Model HR' (HR Model), and 'Poziv na broj' (Reference Number). The payee section includes 'IBAN primatelja' (Payee IBAN) HR2124020061100475320, 'Model HR' (HR Model) 00, 'Poziv na broj' (Reference Number) 000883-2201-000895, 'Šifra namjene' (Purpose Code), and 'Opis plaćanja' (Payment Description) 'Plaćanje po računu'. The 'Datum izvršenja' (Execution Date) is set to 22.11.2022. The form has a title bar with a checkmark and a close button.

## 2.6. Grupni nalozi u ePlati (PIS)

U situacijama kada želi platiti skupni nalog, korisnik kroz svoj poslovni softver (ERP) generira zahtjev za grupno plaćanje pri čemu se svaki od pojedinačnih naloga unutar grupnoga mora odnositi na istu platnu uslugu banke i plaćati s istog bankovnog računa. No, treba naglasiti da je moguće zadati i grupni nalog gdje datumi izvršenja pojedinačnih naloga mogu biti i budući, a ne isključivo tekući. Kao i u slučaju pojedinačnih plaćanja, ePlati (PIS) zaprima zahtjev za grupno plaćanje i verificira ga, nakon čega kreira platni nalog i šalje ga u sustav banke. Banka zaprima provjereni grupni nalog, provodi pojedinačne platne transakcije temeljem primljenog i autoriziranog skupnog naloga te vraća informaciju o statusima provedbe u računovodstveni program korisnika. Autorizaciju platnog naloga obavlja direktno korisnik platne usluge putem jedne od raspoloživih metoda snažne autentifikacije klijenta (SCA). U konkretnom slučaju, riječ je o dvofaktorskoj autentifikaciji (2FA), odnosno autorizaciji tokenom, koja se smatra najsigurnijim načinom autentifikacije jer isključivo osoba koja posjeduje token, ili je ovlaštena za njegovo korištenje, može pristupiti stranici i autorizirati nalog.

Korisnik kroz ePlati (PIS) može i otkazati nalog za plaćanje i to u računovodstvenom programu ili poslovnom rješenju u kojem ga je i zadao i to jednim klikom na „opozovi plaćanje“, prije čega treba izabrati naloge koje želi opozvati.

## 3. Računovodstvo u stvarnom vremenu

Ključna promjena koja se trenutno događa u pogledu platnih usluga je njihova dostupnost. Otvaranjem tržišta za kompanije tehnološkog sektora za pružanje financijskih usluga, koje su donedavno nudile isključivo banke i kartičarske kuće, otvorena je mogućnost da se platne usluge pojednostave za krajnjeg kupca i stvoren preduvjet za takozvani *instant payment*, odnosno realizaciju platne transakcije unutar 10 sekundi. U usporedbi s klirinškim modelom gdje je platni sustav raspoloživ 365 dana, ali umanjen za 104 dana vikenda ako nije riječ o transakcijama unutar iste banke, fintech usluga ePlati (PIS i AIS) omogućuju platni promet u svih 24 sata, sedam dana u tjednu. U kontekstu računovodstva u stvarnom vremenu, subjekti više nisu obavezni čekati izvatke o prometu po računima od prethodnog dana kako bi knjižili platni promet niti se moraju direktno spajati na internet bankarstvo i tražiti i provjeravati pojedinačne transakcije jer se sav platni promet odvija isključivo kroz računovodstveni program.



### Prijave u tijeku!

Pregledajte našu ponudu  
aktualnih edukacija!

[www.tim4pin.hr](http://www.tim4pin.hr)

## Okvir 1:

### Primjena PSD2 Direktive u Hrvatskoj

Regulator za certificiranje i licenciranje pružatelja usluga platnog prometa na domaćem tržištu je Hrvatska narodna banka koja, između ostalog, odobrava i nadzire upis subjekata u registar te je pratila provedbu usklade banaka sukladno specifikaciji izrađenoj za jedinstveno standardizirano programsko sučelje, kako bi se osigurao jedinstveni model za pristup trećih strana računima za plaćanje klijenata otvorenima u bankama. U Republici Hrvatskoj su sve banke s datumom primjene Uredbe RTS, 14. rujna 2019. godine, uskladile svoja sučelja za pristup trećih strana bilo putem API namjenskog sučelja ili preko modificiranoga klijentskog sučelja, što za potrošače znači da ne postoji prepreka da svojim bankovnim računima, u kontekstu plaćanja ili praćenja informacija o uplatama po računima, ne koriste platne usluge PIS i AIS direktno iz računovodstvenog softvera. Treba naglasiti da se i u slučaju pristupa trećih strana putem API namjenskog sučelja ili preko modificiranoga klijentskog sučelja za potrebe sigurne komunikacije banaka i pružatelja platnih usluga, koriste kvalificirani elektronički (eIDAS) certifikati tako da banka uvijek zna tko pristupa njezinu sučelju, što može biti sam klijent ili pružatelj platnih usluga (TPP) u ime klijenta.

## Okvir 2:

### Utjecaj PSD2 na tržište financijskih usluga

Razvoj financijskih usluga prema revidiranoj PSD2 direktivi, koja je otvorila sučelja banaka za pristup pružateljima platnih usluga, osigurao je poslovnim subjektima skraćivanje radnih procesa i povećanje operativnosti. Omogućio je i značajno smanjenje troškova integracije s bankama za oko 455 računovodstvenih programa i poslovnih rješenja jer ona komuniciraju sa svim poslovnim bankama putem jedinstvenog sučelja i protokola platforme ePlati koja je integrirana s najvećim poslovnim bankama u Hrvatskoj te nekoliko manjih. Revidirana direktiva PSD2 inovirala je i plaćanje po zaprimljenom eDokumentu, to može biti i ePonuda, kroz uslugu IBAN to IBAN (I2I) koja je dostupna za korištenje i fizičkim osobama, primjerice kod plaćanja na web shopu ili podmirenja troškova komunalnih usluga. IBAN to IBAN plaćanja, poznata još i kao Account-to-account (A2A) plaćanja, predstavljaju direktan prijenos novca s računa platitelja na račun primatelja, bez posredništva kartičarskih kuća. Ovaj oblik plaćanja svakodnevno bilježi porast korisnika, a pretpostavka je da bi uskoro mogao postati popularniji i od tradicionalnog kartičnog plaćanja. I u Hrvatskoj raste broj korisnika A2A metode plaćanja, prvenstveno zahvaljujući pružateljima takvih usluga kao što je trenutno tvrtka Elektronički računi sa svojom uslugom IBAN to IBAN (I2I).